

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТЕНЕШ
ШӘНӘР ТИБЫНДАГЫ ПОСЁЛОГЫ
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
ПОСЁЛОК СОВЕТЫ

КАРАР

Тенишево ш.т.б.

№28-рс

Поселок Советы тарафыннан 2021 елның 29 июнендә кабул ителде
Тенеш поселогы башлыгы тарафыннан 2021 елның 29 июнендә имзаланды

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясы нигезендә, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге уставы, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Кушымтада бирелә торган «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны күрсәтү, кертү, карау тәртибен расларга.

2. Әлеге карарны түбәндәге адреслар буенча урнашкан мәгълүмат стендларында игълан итәргә: Татарстан Республикасы, Кама Тамагы муниципаль районы, Тенеш ш.т.п., Ленин ур., 8 йорт; Татарстан Республикасы, Кама Тамагы муниципаль районы, Тенеш ш.т.б., Пионер ур., 18 йорт, шулай ук Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматның рәсми порталында бастырып чыгарырга (<https://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырырга (<https://kamskoye-ustye.tatarstan.ru>).

3. Әлеге карар рәсми рәвештә халыкка хәбәр ителгән (бастырып чыгарылган) көненнән үз көченә керә..

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Башлыгына йөкләргә.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Башлыгы, «Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы " муниципаль берәмлеге Советы рәисе

И. Т. Гыйниятов

**«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау
ТӘРТИБЕ**

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенишево шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә инициатив проектларны күрсәтүгә, кертүгә, фикер алышуга, карап тикшерүгә, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйле барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән башкасы каралмаган булса һәм алар нигезендә кабул ителгән «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Советы карарлары нигезендә кулланылмаса, кулланылмый.

2 статья . Инициатив проектлар

1. Әлеге Тәртиптә инициатив проект дигәндә «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләргә (алга таба - муниципаль берәмлек) муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү турындагы тәкъдиме аңлашыла.

2. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамэлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;

5) инициатив проектны гамэлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамэлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләмәнән тыш, инициатив проектны гамэлгә ашыруга әлеге акчаларны куллану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары күләменә күрсәтү;

8) муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамэлгә ашырылачак өлешен күрсәтү.

3. Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләрне үз эченә алган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) табличный материаллар кушымта итеп бирелергә мөмкин, проектны тасвирлауның һәм аны тугыруның якинча рәвешә муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3 статья. Инициатив проектлар гамэлгә ашырылырга мөмкин булган территорияне халык мәнфәгатьләрендә билгеләү

1. Инициатив проектлар тулаем муниципаль берәмлек халык мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халык мәнфәгатьләрендә гамэлгә ашырылырга мөмкин:

1) торак пункт;

2) торак пунктлар төркеме.

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына бирелгән карарларны) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамэлгә ашыру максатларында муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) муниципаль берәмлек территориясен округ өлешенә бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар муниципаль берәмлек территориясенә (округының) тиешле өлешә чикләрендә күрсәтелә, тикшерелә һәм гамэлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны күрсәтү һәм тикшерү

4 статья Проект инициаторлары

1. Инициатив проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

1) уналты яшькә житкән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан булган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);

2) территорияль ижтимагый үзидарә органнары;

3) авыл торак пункттының старостасы.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба - проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект эзерлилэр;
- 2) инициативалы проект буенча фикер алышуну оештыралар яисэ элге бүлек нигезлэмэлэре нигезендэ инициатив проектка ярдэм итү мәсьэлэсе буенча гражданның фикерлэрен ачыклауны тээмин итэлэр;
- 3) инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертэлэр;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 5) элге Тәртиптә һәм муниципаль берәмлекнең аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм бурычларны башкаралар.

3. Инициатив төркем төзү һәм элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьэлэләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә, беркетмәнең якынча рәвеше муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан расланьрга мөмкин.

4. Элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьэлэләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Элге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьэлэләр буенча карарлар ижтимагый берләшмэләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 Статья. Инициатив проектка ярдэм итү мәсьэлэсе буенча гражданның фикерен ачыклау

1. Инициатив проект инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган муниципаль берәмлек халкы яисэ аның өлешендә яшәүчеләр тарафыннан хупланьрга тиеш.

2. Проект инициаторы түбәндәге рәвешләрдә инициатив проектны хуплау мәсьэлэсе буенча гражданның фикерлэрен ачыклауны оештыра:

- 1) гражданның жыенында инициатив проектны карау;
- 2) гражданның жыелышында яисэ конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьэлэлэре буенча гражданның жыелышында яисэ конференциясендә инициатив проектны карау;
- 3) гражданның сораштыру үткәрү;
- 4) инициативалы проектны хуплау гражданның имзаларын жыю.

3. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдэм итү мәсьэлэсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья Инициатив проектларны күрсәтү мәсьэлэлэре буенча гражданның жыелышы

1. Инициатив проектны күрсәтү мәсьэлэлэре буенча гражданның жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә, аның халкы мәнфәгатлэрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Инициатив проектны гамәлгә ашыру тулаем алганда муниципаль берәмлек халкы

мәнфәгатләрәндә планлаштырыла икән, муниципаль берәмлек территориясенә төрлө өлешләрәндә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшыкә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыелыш көндөзгә формада - көннең көн тәртибе мәсьәләләре буенча фикер алышу һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның бергә булуы рәвешендә уздырыла

4. Бер жыелышта берничә инициативалы проект каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнары, проект инициаторы.

6. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәрү өчен бушлай бина бирә. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

7. Жыелыш катнашучылар саны 50 кешенә тәшкит иткәндә хокуклы дип санала.

7 Статья. Жыелышны үткәрүгә әзерлек

1. Жыелыш үткәрү турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жыелыш үткәрелә торган инициатив проект;

2) жыелышны уздыру рәвешә (көндөзгә);

3) жыелышның көн тәртибе;

4) жыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, ә махсус рәвештә узган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы, һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, йә тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;

5) көндөзгә формада үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә мәгълүмат бирү ысуллары, аны уздыру турында.

2. Проект инициаторы муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына жыелыш үткәрү турында аны үткәрү көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча язмача хәбәр жиберә.

3. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проектынның инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлегә статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;

3) жыелышны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, аталарының исемнәре, телефон номерлары.

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү турында үтенеч, шул исәптән уздыру өчен урын бирү турында.

4. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исемненән жыелыш үткәрү турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле затлар имза сала.

5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты хәбәр кәргән көннән алып өч көн эчендә бина бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты жыелыш үткәрү турында белешмәләр урнаштыра, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында, Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге яисә махсулаштырылган сайттагы бүлектә:

1) жыелышны уздыру турында хәбәрнамә кәргән көннән соң өч көн эчендә;

2) жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча.

7. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты жыелыш үткәрүдә ярдәм итү проекты инициаторын күрсәтү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкаләтле вәкилен билгеләп кую турында проект инициаторына алдан ук хәбәр итә.

8 статья Жыелышны көндезге формада уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданны муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәмин итә. Жыелышта катнашкан гражданны исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибенә караган мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибендәге мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсе алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелә. Жыелыш протоколына секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәйсе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртибенә кагылышлы карарлар кабул ителде.

9 Статъя. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе үткәру

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган 16 яшькә житкән территориядә яшәүчеләрнең саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба - конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция әлегә статъяда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, әлегә Тәртипнең 6 - 8 статъяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Әлегә Тәртипнең 7 статъясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткәру турында проект инициаторы карарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

1) делегацияләренә сайлау вәкиллеге нормасы, ул 16 яшькә житкән территориянең 100 кешесеннән 1 делегаттан ким була алмый;

2) делегатларны сайлау өчен жыелышлар үткәру сроклары һәм тәртибе.

4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлешә булып делегатларны сайлау турында жыелыш беркетмәләре тора.

10 статъя. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

2. Инициатив проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертеп, кимендә егерме бишне тәшкил итәргә тиеш.

3. Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:

1) имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның рәвешә муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана;

2) имза кәгазендә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы инициатив проект күрсәтелә;

3) имза кәгазендә кеше имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән кую. Имза кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат үтенечә буенча имза кәгазенә кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулъязма ысул белән генә кертелә, бу чакта карандашлар куллану рөхсәт ителми;

4) кеше бер үк инициатив проектны хуплап бер генә тапкыр имза куюрга хоуклы;

5) һәр имза кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имза кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны

башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;

б) Имзалар жыйганда, имза кәгазенен алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шулай ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенен арткы ягына соңгы имзадан соң ук куела;

7) Имзалар жыйганда һәр кешенен "Шәхси мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәрү

1. Әлеге инициативалы проектка (алга таба - сораштыру) ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен, инициатив проект муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә тулаем алганда гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән очракта, муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча соратып алына.

1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек Советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) инициатив проект, аңа карата сораштыру уздыру тәкъдим ителә;

2) проект инициаторының тәкъдимнәрен:

а) сорашып белешүне уздыру датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырган тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган)

сорауны (сорауларны) формулировкалау турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).

2. Әгәр проектын инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектын инициаторы әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм муниципаль берәмлекнең кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенен исеме, аларның яшәү урыны яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Муниципаль берәмлек Советы гариза кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү турында яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

4. Әгәр жиберелгән хокук бозулар инициативаны күрсәтүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөрөс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру

турындагы инициативаны күрсөтү тәртибен бозу сораптыру үткөрү турындагы инициативаны күрсөтүне кире кагуны нигезлэү булып тора.

5.Инициатив проектларны күрсөтү мәсьәлэләре буенча граждандардан сораптыру муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6.Сораптыруда 16 яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

7.Сораптыру нәтижәләре муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторының белешмәләре турында алар чыгарылганнан соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкерә.

3 бүлек. **Инициатив проектларны кертү һәм карау**

12 статья. **Инициатив проектларны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертү**

1.Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның кәгазь чыганактагы һәм электрон рәвештә график һәм (яисә) таблич материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин булган тасвирламасы;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлегә Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда инициатив төркемнең башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторы карары;

3) граждандар жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, граждандардан сорашып белешү нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның өлешенең инициатив проектына ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар кәгазьләре.

2. Әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, проектның инициаторы тарафыннан турыдан-туры муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына тапшырыла яисә аны күчереп жибәргәндә һәм капитал салуны тасвирлаганда игълан ителгән кыйммәт белән почта аша жибәрелә.

3.Проектны кертү датасы әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты була.

4.Инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына документлар турыдан-туры муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты исемлекләрен һәм аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка документларны алган көнне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

13 статья. Инициатив проектларны карау комиссиясе¹

1.Инициатив проектларны карау комиссиясе (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

2.Комиссия саны 5 кеше тәшкил итә.

3.Комиссиянең персонал составы муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен төзелә.

4.Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретаре һәм комиссия эшендә шәхсән катнашучы комиссия әғзаларыннан тора.

5.Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген җитәкли;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын төзи;
- 3) комиссия әғзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6.Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, ул вакытлыча булмаган очракта, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7.Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәғлүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлек;

2) комиссия утырышына чакырылган комиссия әғзаларына, проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны турында һәм комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8.Комиссия әғзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9.Комиссия эшенең төп формасы утырышлар.

10.Комиссия утырышы анда әғзаларының кимендә яртысы булу шарты белән, хокуклы дип санала.

11.Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторлары аны үткәру көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

---

¹ Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны уздырган очракта гына мәжбүри.

12. Проектны тикшерү һәм карар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүче тавыш хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язмача бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, аңа комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имза салына.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннең иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына жиберә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты башкара.

14 статья. Инициатив проектны карау тәртибе муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан

1. Инициатив проект муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат, инициатив проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә, әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, үзләренең искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен инициатив проект буенча тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр итә.

3. Инициатив проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр бирү срогы жиде эш көне тәшкил итә. 16 яшькә житкән муниципаль берәмлек халкы үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен жиберергә хокуклы. Күрсәtmәләр һәм тәкъдимнәр муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына кеше тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жиберелә.

4. Инициатив проект буенча искәrmәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча комиссия муниципаль берәмлек башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле

проблемаларны тасвирлаганда, комиссия муниципаль берәмлек башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештыруны тәкъдим итә.

6. Конкурста сайлап алу элге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткәрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча муниципаль берәмлек башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшләүне муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибенә (муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) туры килә торган максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) тәртиптә дөвам итәргә;

2) Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Муниципаль берәмлек башлыгы түбәндәге очраklarның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, муниципаль берәмлек уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив түләүләр барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

б) инициативалы проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жибәрелә.

10. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты элге статьяның 8 өлешендәге 5 пункттында каралган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия әгъзалары, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект Комиссия тарафыннан элге Тәртипнең 13 статьясы һәм элге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.

2. Конкурста сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:

1) инициативалы проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлтелгән проблеманы ачыклауда халыкның катнашу дәрәжәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек.

3. Конкурста сайлап алу әлеге Тәртипнең 13 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.

3.1. Конкурста сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәтләре, аларга туры килә торган баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге Тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән

4. Комиссия конкурс буенча сайлап алынган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициатив проектларны бәяли.

5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны узган яисә конкурс сайлавы узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.

6. Үткән конкурс сайлавы барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатива проекты игълан ителә.

16 статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты житәкчесе карар чыгара.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарны түбәндәгеләр карарга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (аның адресын яисә урнашу урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объектның исеме яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән чараның исеме;

2) муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту (төзү, реконструкцияләү, сатып алу, чара (чаралар) үткәрү, башкасы);

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;

4) заказчы, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;

6) инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләме;

7) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараларны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

17 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибе

1) Комиссия утырышы беркетмәсе нигезендә муниципаль берәмлекнең муниципаль программалары координаторлары инициатив проектларны гамәлгә ашыру чараларын муниципаль берәмлек составына кертүне тәмин итә.

2) Инициатив проектларны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек бюджеты акчалары исәбеннән финанслашу шартларында, инициатив проектта һәм (яисә) ирекле мөлкәти һәм (яисә) инициатив проектны гамәлгә ашыруда хезмәт катнашуында инициативалы проектта каралган күләмдә инициатив түлүүләр инициативалы проект белән үз көчләре һәм (яисә) инициатив проект белән каралган күләмгә жәлеп ителгән шартларда гамәлгә ашырыла.

3) Проектның инициаторы аны гамәлгә ашыра башлаганчы муниципаль берәмлек бюджеты акчалары исәбеннән муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән төзелгән иганә шартнамәсе нигезендә муниципаль берәмлек бюджеты керемнә инициатив түлүүләр кертүне тәмин итә һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән мөлкәтне ирекле иганә белән иганә итү шартнамәсен һәм (яисә) инициатив проектны гамәлгә ашыру буенча түләүсез хезмәт күрсәтү (эшләр башкару) шартнамәсен төзи.

4) Инициатив эшчәнлектә катнашучыларның иганә шартнамәләре төзүгә, түләүсез хезмәт күрсәтүгә (эшләр башкаруга), инициатив түлүүләрне кертүгә һәм кире кайтаруга бәйле мәсьәләләр буенча үзара хезмәттәшлеге тәртибе хезмәттәшлек регламенты белән билгеләнә.

5) Инициатив түлүүләрне исәпкә алу һәр проект буенча аерым башкарыла.

6) Чистартылган инициатив түлүүләрне максатчан тотуны тикшереп тору Россия Федерациясе бюджет законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

7) Инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышын муниципаль берәмлекнең муниципаль программалары координаторлары тикшереп тора, алар кысаларында тиешле инициатив проектларны гамәлгә ашыру каралган.

Проектның инициаторлары, муниципаль берәмлек территориясендә гражданнар жыены, жыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләтле башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны жәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

8) Проект инициаторлары яки аларның вәкилләре товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү нәтижәләрен алуда мәжбүри катнашалар. Комиссия әгъзалары товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү нәтижәләрен кабул итүдә катнашырга хокуклы.

9) Проектның инициаторы, комиссия әгъзалары инициатив проектны гамәлгә ашыруга кабул ителгән эш барышы турында мәгълүматтан файдалану хокукына ия.

10) Инициатив проектны гамәлгә ашыру чаралары кертелгән муниципаль берәмлекнең муниципаль программалары координаторлары хисап аеннан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча ай саен юллый

Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында хисап бирәчәк.

11) Муниципаль берәмлекнең муниципаль программалары координаторлары инициатив проект гамәлгә ашырылган елның 31 декабренә кадәр инициатив проектны гамәлгә ашыруның тәмамлануын раслый торган документлар жиберүне (кабул итү актлары, башкарылган эшләр актлары, күрсәтелгән хезмәтләр

актлары, түлөүне раслый торган документлар, проектны гамэлгэ ашыруга жэмэгать контролен үткөрү максатларында төркемнэр жыелышлары беркетмэлэре, фотолар һ.б.) муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына.

12) Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамэлгэ ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамэлгэ ашыруда кызыксынучы затларның ирекле мөлкәти һәм (яисә) хезмэт катнашуы турында, мәгълүмат стендларында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә урнаштырылырга тиеш.

13) Инициатив проектны гамэлгэ ашыру йомгаклары турында хисап, инициатив проектны гамэлгэ ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә, муниципаль берәмлекнең "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә бүлегендә мәгълүмат стендларында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

18 статья. Инициатив түлүүләр суммасын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе

1) Инициатив проект гамэлгэ ашырылмаган очракта йә инициатив проектны гамэлгэ ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив проектны гамэлгэ ашыру йомгаклары буенча инициатив түлүүләрнең калган өлеше булган очракта, инициатив түлүүләр аларны жирлек бюджетына күчөргән проект инициаторларына кире кайтарылырга тиеш (алга таба - кайтарылырга тиешле акчалар).

2) Проект инициаторларына кайтарылырга тиешле акчалар күләме инициатив проектны финанслауның процент нисбәтеннән чыгып исәпләнә.

3) Проектның инициаторлары, инициатив түлүүләрне кире кайтару максатларында муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына банк реквизитларын күрсәтеп, акчаларны кире кайтаруга гариза бирә.

4) Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты гариза кергән көннән алып 5 эш көне эчендә акча кире кайтара.

19 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициатив проектны карау турында муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты, инициатив проектны гамэлгэ ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамэлгэ ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмэт катнашуы турында мәгълүмат мәгълүмат мәгълүмат стендларында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамэлгә ашыру йомгаклары турында муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты хисабы мәгълүмат стендларында басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә инициатив проектны гамэлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Тенеш шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибенә КУШЫМТА

Инициатив проектны бәяләү критерийлары

№ критика	критерийлар төркеменен исеме	Аклы баллар Терия
1.	Конкурста сайлап алуны узун критерийлары, (ПКОк)	
1.1.	Инициатив проектны гамәлгә ашыру чаралар үткөрүне, бары тик мәнфәгатьләргә генә хезмәт итүче объектларны төзүне (реконструкцияләүне), ремонтлауны, төзекләндерүне күздә тоту: хосусый коммерция эшчәнлегенә (шәхси предприятиеләр, бары, ресторанныр һ.б.); дини оешмалар (чиркәүләр, мәчетләр һ.б.); аерым этник төркемнәр	
	әйе	0
	юк	1
1.2.	Жирлекнең бюджет акчалары суммасы 300 мең сумнан артып китә.	
	Әйе	0
	юк	1
"Конкурс сайлап алуны узун критерийлары" нәтижеләре:	<i>«Проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узун критерийлары» төркеменә керткән һәр критерий буенча проектка бирелгән баллар тапкырчыгышы</i>	
2.	Рейтинг критерийлары, (Рк)	
2.1.	Инициатив проектны гамәлгә ашыруның нәтижелелеге:	
2.1.1.	Инициатив проектны гамәлгә ашыруның ижтимагый файдасы	
	проект жирлек халкы өчен югары социаль, мәдәни, ял итү һәм башка ижтимагый файдалы дип бәяләнгән: актив гражданлык позициясен, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга ярдәм итә, эхлак, толерантлык, башка социаль эһәмиятле сыйфатларны (чаралар, акцияләр, форумнар) тәрбияләүгә юнәлдерелгән; социаль өлкәдәге муниципаль объектларны төзүгә, үстерүгә һәм ремонтлауга юнәлдерелгән; ижтимагый инфраструктура объектларын, төзекләндерү, рекреация зоналарын, социаль тарту нокталарын, халыкның күпләп ял итү урыннарын, мәдәни мирас объектларын булдыруга, үстерүгә һәм ремонтлауга юнәлтелгән; жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын төзүгә (реконструкцияләүгә), капитал ремонтлауга һәм ремонтлауга юнәлдерелде	5
	проект ижтимагый файдасы булмаган буларак бәяләнгән.	0
2.1.2.	Проблеманың актуальлегенә (кискенлегенә) :	

	бик югары проблема - халык буларак бәяләнә торган проблема проблемаларны хәл итү халыкның тормышын тәэмин итү шартларын саклау һәм саклау өчен кирәк.	8
	югары проблема - халык тарафыннан житди бәяләнә торган проблема. Аның карары булмау сыйфатта тискәре чагылыш табачак тормыш	7
	уртача - проблема халык тарафыннан сыйфатта бәяләнә актуаль, аның карары яшәү сыйфатын яхшыртуга китерергә мөмкин	6
	түбән - халык тарафыннан актуаль дип бәяләнми, ул актуаль дип бәяләнә алмый. карау тормыш сыйфатын яхшыртуга китерми	0
2.1.3.	Инициатив проект нәтижәләрен тоту (аларга ярдәм итү) максатларында алдагы чорларда өстәмә бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру зарурлыгы	
	юк әйе	
	Инициатив проектны гамәлгә ашыру срогы	5
	1 календарь елга кадәр	0
2.1.4.	2 календарь елга кадәр	
	3 календарь елга кадәр	4
	3 календарь елдан артык	3
	Инициатив проект нәтижәләре «яшәү срогы»	2
	5 елдан	1
2.1.5.	3 елдан 5 елга кадәр	
	1 дән 3 елга кадәр	4
	1 елга кадәр	3
	Инициатив проектның оригинальлеге, инновациялелеге	2
	Инициатив проект идеясенә үзгәртүләр булуы, гадәти үзгәртүләр	1
2.2.	әйе	
2.2.1.	юк	
	Инновацион технологияләргә, яңа техник чышаруларга куллану	5
	әйе	0
2.2.2.	юк	
	Инициатив проектны конкурста сайлап алуда катнашу өчен документлар әзерләүнең сыйфаты	5 0
2.3.	Заявкага кушымта итеп бирелгән проект-смета (смета) документациясе булу (төзөлеш (реконструкция), капитал ремонт, объектларны ремонтлау)	
2.3.1.	проект-смета (смета) документациясенә кирәкме-юкмы	
	юк заявкага кушымта итеп бирелгән презентация	10

	материаллары булу	
	эйе	0
2.3.2.	юк	
	Жәмәгәтчелекнең инициатив проектны эзерләүдә һәм гамәлгә ашыруда катнашуы	10
	Инициатив проектны гражданнар тарафыннан финанслашу дәрәжәсе	0
2.4.		
2.4.1.		

	Инициатив проект бәясенәң 20 %ыннан	5
	Инициатив проект бәясенәң 15 %тан 20 %ына кадәр	4
	инициатив проект бәясенәң 10 %тан 15 %ка кадәр	3
	Инициатив проект бәясенәң 5 %тан 10 %ына кадәр	2
	инициатив проект бәясенән 5 %ка кадәр	1
2.4.2.	Юридик затлар, шул исәптән социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар һәм индивидуаль эшкуарлар инициативасы проектын финанслашу дәрәжәсе	
	Инициатив проект бәясенәң 20 %ыннан яисә социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар тарафыннан инициатив проект бәясенәң 5 %ыннан финанслашу	5
	Инициатив проект бәясенәң 15 %тан 20 %ына кадәр	4
	инициатив проект бәясенәң 10 %тан 15 %ка кадәр	3
	Инициатив проект бәясенәң 5 %тан 10 %ына кадәр	2
	инициатив проект бәясенән 5 %ка кадәр	1
2.4.3.	Халык тарафыннан инициатив проектка ярдәм дәрәжәсе	
	инициатив проект гамәлгә ашырыла торган территориядә жирлек халкы саныннан 15 %тан	5
	инициатив проект гамәлгә ашырыла торган территориядә жирлек халкы саныннан 10 %тан 15 %ка кадәр	4
	инициатив проект гамәлгә ашырыла торган территориядә жирлек халкы саныннан 5 %тан 10 %ка кадәр	3
	инициатив проект гамәлгә ашырыла торган территориядә жирлек халкы саныннан 1 %тан 5 %ка кадәр	2
	инициатив проект гамәлгә ашырыла торган жирлек халкы санының 1 %ына кадәр	1
"Рейтинг критерийлары" нәтижәләре:	<i>«Конкурс сайлавын узү критерийлары» төркеменә керә торган һәр критерий буенча инициатив проектка бирелгән баллар суммасы</i>	
Инициатив проектны бәяләү	<i>нәтижә "Конкурс сайлавын узү критерийлары",</i>	<i>нәтижә "(Рейтинг критерийлары)"</i>